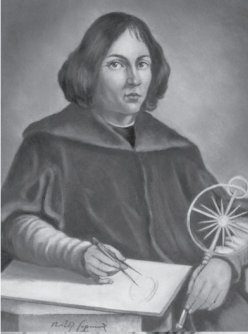

SEÇME FELSEFE YAZILARI

Bilal DİNDAR

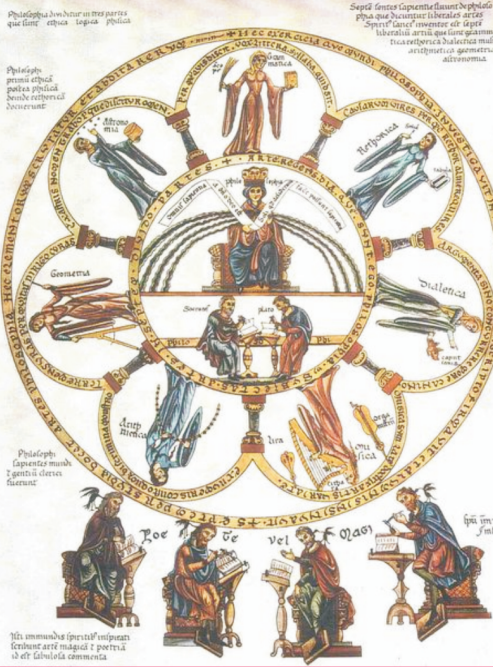

Philosophi dividuntur in tres partes
que sunt ethica politica
et moralia

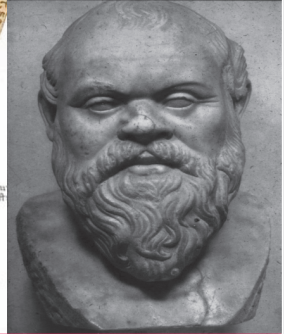
Philosophi
primi ethica
police politica
secunde ethica
moralia

Philosophi
sapienter munda
et gentium clares
fuerunt

Hi in omnibus spiritibus
scribunt arte magis et poetria
et de liberalia commenta

Sapienter sapienter sunt
papa que dicuntur liberales artes
Sapienter dicitur inventor et de
liberalia artis que sunt grammatice
rhetorice dialectice musica
arithmetice geometria
astronomia

Prof. Dr. Bilal DİNDAR
SEÇME FELSEFE YAZILARI

ISBN 978-605-5885-35-9

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarına ağıttir.

© 2008, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları
Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti'ye aittir.
Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri,
kapak tasarımı, mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt
ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında
yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları
satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Eylül 2008

Yayın Proje Yönetmeni: Pınar Senem Yücebalkan
Dizgi-Grafik Tasarım: Zeynep Çakıroğlu
Kapak Tasarımı: Gürsel Avcı
Baskı: Öncü Basımevi
(Ankara-0312-3843120)

YAYINEVİ

adakale sokak 4/1 yenişehir-ankara
tel: +90 312 4306750-51 (pbx)
belgeç: +90 312 4354460
gsm: 0506 3451936 - 0541 9104545 - 0533 2055230
e-ileti: pegem@pegem.net

DAĞITIM

sağlık sokak 17/a yenişehir-ankara
tel: +90 312 4345408 - +90 312 4345424
belgeç: +90 312 4313738
gsm: 0506 3451937 - 0541 4345424 - 0533 2055231
e-ileti: siparis@pegem.net

YAZIŞMA

p.k.175 06442 yenişehir-ankara

internet: **PEGEM.NET**

Prof. Dr. Bilal Dindar

1946 yılında Fatsa'da doğdu. İlk ve ortaokulu Fatsa, lise eğitimini ise Trabzon ve Ordu'da tamamladı. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden 1967 yılında mezun olduktan sonra 1967-1969 yılları arasında öğretmen olarak Fatsa lisesi'nde görev aldı. Devlet bursuyla okuduğu Paris Üniversitesi'nde (Paris IV-Sorbonne'da) Yüksek Lisans ve doktorasını 1975 yılında tamamladı. Atatürk Üniversitesi'nde, yedi yıl çalıştıktan sonra Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ne Doçent kadrosuna atandı. Halen, Prof. Olarak, 1988 yılında atandığı OMÜ Eğitim Fakültesi'nde çalışmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

“Özgür olmak demek, insanın içinde ortaya çıktığı tarihsel dünyayı seçmesi demek değildir, saçma olurdu bu zaten. Özgür olmak, nasıl bir dünyaya olursa olsun, onun içinde kendini seçmek demektir”

J.-P. SATRE

*Bu çalışmamı, sevgili torunum
Umut Kaan DİNDAR’A
ithaf ediyorum.*

ÖNSÖZ

Seçme Felsefe Yazıları, çalıştığım üniversitede değişik kademe-lerde uzun zaman yönetici olarak çalıştığım dönemlerde, fırsat buldukça katılabildiğim kongre ve sempozyumlarda sunduğum bildiri-lerden ve farklı dergilerde, kitap ve gazetelerde yayınlanmış yazıla-rımdan oluşmaktadır.

Devletten burslu öğrenci olarak gittiğim Fransa, Sorbonne-Paris IV’ da doktora tezim “Sayh Badr al-din Mahmud et ses Varidat” (Şeyh Bedreddin Mahmud ve Varidat’ı) adlı çalışmamdan yaralana-rak bir bildiri sunmuştum. “Emmanuel Mounier’de Personalizm” adlı doçentlik tez çalışmamın sonucunda yönelindiğim ve profesörlük takdim tezi olarak hazırladığım “ J.-P. Sartre ve Özgürlük” adlı çalış-malarım bu konularda birkaç yazı yazmama ve bildiri sunmama sebep oldu. Ayrıca, ülkemizde her sosyal bilimcinin önünde sonunda yönel-diği Atatürk, Cumhuriyet, Demokrasi ve Kültür gibi kavramlar üze-rinde yaptığım çalışmalar da bu alanlarda makaleler yazmama beni zorladı.

Yayınlanmış olmalarına karşın, bu yazıların derli toplu olarak bir kitap şeklinde yayımlanmasının okuyucu açısından, özellikle felsefey-le ilgilenele için, yararlı olacağını umuyorum.

Seçme Felsefe Yazıları için, eşim Zakire Tahmaz Dindar’ın ma-kalelerin kitap haline getirilmesi konusundaki ısrarıyla, çalıştığım OMÜ Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölüm sekreteri Hasibe Ez-ber’in bu yazıları bilgisayar ortamına aktarma gayretleriyle bu değerli çalışmamın ortaya çıkışına katkı sağladıklarından kendilerine teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Bu kitap; kültür, demokrasi, özgürlük, sorumluluk kısaca felse-feyle yakından ilgilenen herkese yararlı olacağını düşünüyorum.

Bilal Dindar

Kurupelit/Samsun, 2008

İÇİNDEKİLER

Özgeçmiş.....	iii
Önsöz.....	vii
İçindekiler.....	ix
Atatürk'ün Milli Egemenlik Anlayışı	1
Birey, Kişilik ve Kültür Bağlamında Kimlik	14
J.-P. Sartre'ın Felsefesinde Tanrıtanımazlık Kavramı	30
J.-P. Sartre'ın Varoluşçuluğunda Özgürlük Anlayışı.....	37
J.-P. Sarte'ın Tanrıtanımazlığı	63
Milli kültürümüzün Yayılması ve Çağdaşlaşma.....	65
Sokrates ve J.-P. Sartre Felsefesinde İnsan	70
Sujet-Objet Bağlamında Modernizm ve İki Kültürün Karşılaştırılması	82
Atatürk ve Demokrasi	90
Bir Toplumun Gelişmesinde Öğretmenin Önemi	97
Devlet-Din İlişkisi, İnsan, Toplum ve Eğitim	101
İbni Sina.....	110
Kültür Merkezleri.....	119
Nicolaus Copernicus	122
Sokrates ve İnsan Kavramı.....	126
Şeyh Bedreddin ve Presokratikler.....	134

ATATÜRK'ÜN MİLLİ EGEMENLİK ANLAYIŞI*

“Üstünlük” anlamında kullanılan “egemenlik” sözcüğü esasın-
da anlam ve söyleniş yönünden Fransızca da ki “hégémonie” sözcü-
ğüne benzetilerek Türkçede kullanılmaya başlanmıştır. Fransızca-
da ki “hégémonie” ise eski Yunancada “Şef” anlamına gelen
“hégémon” sözcüğünden türetilmiş olan “hégémonia”dan gelmek-
tedir ki bu da; otorite, yönetim, iktidar, üstünlük, nüfuz, söz geçir-
me, güç gibi anlamlarla beraber bir devletin başka bir devlete
hükmetme anlamını taşımaktadır.

Eski Türkçede ki “hâkimiyet” sözcüğü yerine kullanılan “ege-
menlik” sözcüğü kök ve ek bakımından her ne kadar Türkçe dilbil-
gisi kurallarına uymamakta ise de kendisine verilen anlam yönün-
den dilimizde kullanılmasında bir sakıncanın olmaması gerekir.

Hukuki bir terim olarak kullanılan egemenlik kavramı ise
geçmiş eski Yunan Medeniyetine kadar inen Demokrasi kavra-
mından daha da eski olduğu bilinmektedir.

M.Ö. VII. yüzyılda yaşamış, Yunan bilgini Hesiodos’a göre
başlangıçta insanlar, altın döneminde basit ve sade fakat mutlu bir
hayat sürüyorlardı. Bu mutlu dönemde henüz mücadele ve harp
yoktu. Hiç kimsenin hiç kimseye egemen olmadığı bu dönemde
insanlar kendi aralarında tam bir sükûn halinde yaşayarak, tabiatın
bütün nimetlerinden beraberce yararlanırlardı. Fakat insanoğlunun
en tehlikeli buluşu olan para ve servetin ortaya çıkması, insanların
güçlü ve güçsüz diye iki sınıfa ayrılmasına yol açmıştır. Hesiodos’a
göre, işte bu yüzden altın dönemi yerine yeni bir dönem, bir demir
dönemi, kısaca artık bir mücadele ve harp dönemi başlamıştır.
Bundan sonra insanlar arasında servet, para ve kudret uğrunda bir
mücadele başlıyor, bu suretle aynı zamanda bir tahakküm ve cebir
dönemi de gelmiş oluyor. Fakat insanda, her zaman ilk döneme
dönme isteği vardır. İnsan şimdi içinde yaşadığı kötü şartlardan

* Bu yazı, OMÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi, Aralık-1989, sayı:4’de yayınlandı.

kurtulup ilk mutlu döneme dönebilmek hasretini sürekli olarak içinde taşır.¹

M.Ö. IV. yüzyılda yaşamış olan başka bir Yunan Filozofu Empedokles, Hesiodos'un "Altın Dönemi" düşüncesine aynen katılıp, bu dönemi açık bir şekilde tasvir etmektedir. Empedokles'e göre, bu dönemde insanlarla hayvanlar arasında bile düşmanlık yoktu, tabiat bütün canlılara nimetlerini bol miktarda veriyordu.²

Bu görüşün tam karşısında felsefe tarihinde ilk defa "atom" nazariyesini esaslı bir şekilde geliştirmiş olan Yunan Kozmolojik dönem filozoflarından Demokritos'u görmekteyiz. O'na göre insanların, diğerlerinin ileri sürdükleri gibi "Altın Dönem"den yani "Mutlu Dönem"den "Demir Dönemi"ne yani "Kargaşa Dönemi"ne geçişi söz konusu değildi. Tersine, insanlar kargaşa döneminden daha olgun dönemlere ulaşırlar. Demokritos'a göre, tarih içinde insanlar medenileştikçe kargaşadan ve güçlüklerden uzaklaşarak daha müreffeh bir hayata ulaşırlar. Bu görüşte egemenlik medenileşmenin bir sonucu oluyor. Egemenlik kavramı, Platon'un eserlerinde daha değişik bir şekilde anlatılmaktadır. Platon'un "Protagoras" adlı kitabına göre insan yaradılış bakımından diğer canlılar içinde en zayıf olanıdır. Hayvanlar, tabiata ve düşmanlarına karşı tek başlarına karşı koyup kendilerini koruyabildikleri halde insanlar bundan acizdirler. Hayvanların bir kısmına başlangıçta kuvvet verildiği halde hızlı koşmak için bir imkân verilmemiştir.

Diğer bir kısmına hızlı koşmak için bir güç veya uçmak için kanat verildiği halde kuvvet verilmemiştir. Bu şekilde bütün hayvanlar arasında bir adalet sağlanmıştır. Kendilerine, tabiata ve düşmanlarına karşı bunun gibi imkânlar verilmiş olan hayvanlar tek başına kendilerini koruyabilirler. Fakat hiçbir insan tek başına tabiata ve düşmanına karşı sürekli olarak kendilerini koruyamaz. Bu güç durumdan kurtulabilmek için, insana çok önemli bir araç verilmiştir, bu da akıldır. İnsanlar akıl sayesinde düşünür, konuşur,

¹ Ernest von Aster; Felsefe Tarihi Dersleri, çev. Macit Gökberk, İstanbul, 1943, s.70-71.

² A. g. e., ss.,71.